

Lokale spasticiteitsbehandelingen

Bij neurologische ziekten zoals dwarslaesie, hersenletsel, beroerte of multiple sclerose kan in de spier(en) of zenuw(en) een verhoogde spanning optreden. Dit wordt spasticiteit of spasme genoemd. In sommige gevallen heeft men hier weinig last of zelfs voordeel van, in andere gevallen kan spasticiteit juist hinderlijk zijn en/of pijn veroorzaken met negatieve gevolgen voor de alledaagse activiteiten. Er zijn meerdere behandel mogelijkheden tegen spasticiteit waaronder rekoefeningen bij de fysiotherapie, spalken, medicijnen of lokale spasticiteitsbehandeling. Vaak wordt er ook gekozen voor een combinatie van behandelingen.

Doel lokale spasticiteitsbehandeling

Het doel van de lokale spasticiteitsbehandeling is het verminderen van hinderlijke spasticiteit in een gespannen of pijnlijke spier. Dit wordt gedaan door middel van injecties in spieren. Afhankelijk van de bevindingen van de revalidatiearts, fysio/ergotherapie en verpleging kan gekozen worden uit een aantal behandelvormen.

Vorbereiding

Het is van belang dat u, voorafgaand aan de behandeling, een lijst meeneemt van de medicijnen die u gebruikt. Zo kan de arts inschatten of er risico's verbonden zijn aan de behandeling.

Draag kleding die makkelijk aan en uit gaat.

Behandelvormen

Proefblokkade

Voorafgaand aan een definitieve lokale spasticiteitsbehandeling kan eerst een proefblokkade of proefbehandeling gedaan worden. Er wordt dan een verdovend middel ingespoten in een spier of bij een zenuw dat enkele uren werkt. Dit is vergelijkbaar met een verdoving bij de tandarts. Hiermee kan het effect van een spasticiteitsbehandeling worden nagebootst, zodat met meer zekerheid een uitspraak kan worden gedaan over het nut en de effectiviteit van een lokale spasticiteitsbehandeling.

Toediening van botuline-toxine in één of meer spieren

Botuline-toxine wordt direct in een spier gespoten en blokkeert in de spier de zenuwuiteinden die voor de overdracht van prikkels naar de spier zorgen. Met botuline-toxine kan precies de juiste spier of spiergroep behandeld worden zonder dat onnodige spiergroepen uitgeschakeld worden. Het effect van botuline-toxine is niet direct na inspuiting merkbaar, na enkele dagen tot 2 weken kan u het effect bemerken. Na drie tot zes maanden is de stof uitgewerkt en keert de oude toestand terug; het effect van botuline-toxine is dus niet blijvend. Sommige mensen reageren niet op botuline-toxine. De injectie heeft dan geen effect.

Blokkade van een zenuw met fenol (fenolisatie)

Fenolisatie wordt gedaan indien er in veel spieren tegelijk hinderlijke spasticiteit is. Fenol tast de werking van een zenuw aan zodat prikkels niet meer goed doorgegeven kunnen worden. Bij blokkade van een zenuw kan het nadelig zijn dat niet alleen het bewegen verlamd wordt, maar ook het gevoel niet meer goed wordt doorgegeven waardoor dove plekken of tintelingen kunnen optreden. Bij ziekten waarbij de gevoelsprikkels al niet meer goed doorgegeven worden kan fenol gebruikt worden. Het effect van fenoltoediening begint enkele minuten na de toediening. Tussen drie en zes maanden na toediening van fenol zal weer enig herstel van de zenuw optreden. Na toediening van fenol kan pijn in het verloop van de zenuw optreden (zenuwpijn, neuralgie). Deze pijn is meestal goed te bestrijden met eenvoudige pijnstillers zoals paracetamol.

De behandeling

Voorafgaand aan de behandeling bepaalt uw therapeut en/of revalidatiearts welke spieren behandeld moeten worden. De behandeling wordt uitgevoerd door de revalidatiearts, samen met een verpleegkundige en eventueel ook de fysio- of ergotherapeut. Hoe lang de behandeling duurt, is afhankelijk van hoeveel spieren er behandeld moeten worden. Meestal duurt een behandeling een half uur tot een uur. De behandeling start met het opzoeken van de te injecteren spier(en) door de revalidatiearts.

Hiervoor bestaan meerdere mogelijkheden:

1. Lichamelijk onderzoek: voelen waar de spier zit in combinatie met bewegen van arm, been of romp. U beweegt zelf of de arts maakt de beweging.
2. De spier(en) kunnen met behulp van echo (niet hoorbaar geluid) zichtbaar gemaakt worden.
3. De arts prikt op de plek van de spier of zenuw en luistert naar de geluiden die de spieren maken (EMG) en zodoende is de juiste spier te herkennen.
4. De arts prikt op de plek van de spier of zenuw en gebruikt zachte stroomschokjes (electrostimulatie) om te zien of de juiste spier aanspant. Wanneer de naald op de juiste plek is aangebracht, wordt er via deze naald het middel (verdovend, fenol of de botuline-toxine) ingespoten. Na het spuiten wordt de naald verwijderd. Vaak worden er meerdere prikken gegeven om de verschillende spieren te behandelen.

Na de ingreep

Indien u een proefblokkade krijgt of behandeld wordt met fenol is het belangrijk om ongeveer een uur na de ingreep het effect te beoordelen in overleg met uw arts, fysiotherapeut of ergotherapeut.

Na toediening van botuline-toxine is het effect pas te merken na meerdere dagen tot 2 weken.

Na de injectie kunt u gewoon naar huis, er zijn geen speciale voorschriften of bepalingen waar u zich na het prikken aan moet houden. Wanneer u gewend bent zelf auto te rijden kan de arts, afhankelijk van de spieren of zenuwen die behandeld worden, adviseren om niet direct na de ingreep zelf te rijden.

Het is belangrijk dat u in de weken na de botuline-toxine regelmatig de spieren die behandeld zijn aan het "werken" zet door te bewegen en/of uw eigen dagelijkse oefeningen uit te voeren. Vaak zal de revalidatiearts voorstellen fysiotherapie te gaan volgen of te intensiveren om het effect van de behandeling zo groot mogelijk te maken. Het is natuurlijk van belang dat u na de ingreep gaat uitproberen wat het effect ervan voor u is en het effect te vergelijken met de toestand vóór de ingreep. Het is ook goed om dit te bespreken met de therapeut bij wie u onder behandeling bent.

De injectie zelf kan pijnlijk zijn en een blauwe plek en/of drukgevoeligheid van de injectieplaats veroorzaken.

Verder zijn de volgende bijwerkingen in een enkel geval gemeld:

- spierzwakte;
- griepachtige symptomen;
- gewrichtspijn;
- hoofdpijn;
- huiduitslag;
- misselijkheid;
- duizeligheid;
- spierstijfheid;
- verminderde coördinatie en jeuk.

Een zeer enkele keer bestaat er overgevoeligheid voor botuline-toxine.

Neem bij klachten contact op met de revalidatiedagbehandeling (RDB) via 045-528 2359. Heeft u naar aanleiding van deze folder vragen, neem ook dan contact op met de RDB.

SHOCKWAVETHERAPIE

Een andere lokale spasticiteitsbehandeling die wij bij Adelante kunnen toepassen is de shockwavetherapie. Deze maakt gebruik van geluidsgolven die vanuit een extern apparaat worden gecreëerd. Het apparaat is verbonden met een kop. Deze kop maakt contact met uw huid en wordt bestuurd door een therapeut. Het shockwaveapparaat maakt een tikkend geluid dat gedurende de therapie aanhoudt. De geluidstrillingen die het apparaat produceren, kunnen een nieuwe balans in prikkeloverdracht van de zenuw naar de spier veroorzaken. Dit kan mogelijk zorgen voor minder hinderlijke spierspanning. Shockwavetherapie wordt beschouwd als een veilige, effectieve en praktische methode om spasticiteit te verminderen.

Opzet shockwavetherapie

Voor een optimaal resultaat van mogelijk 12 weken lang, zijn 3 behandelingen van 30 minuten gedurende 3 weken nodig. U krijgt dus wekelijks een behandelsessie van 30 minuten, de duur van de shockwave kan variëren tot een maximum van 30 minuten. Tijdens de behandeling ligt u op een behandelbank of zit u in een stoel. Dit is per indicatie verschillend.

Voorafgaand aan de shockwavetherapie doen we enkele eenvoudige metingen. Hierbij kunt u denken aan het beoordelen van de spasticiteit en vragen we u welke activiteit u hoopt dat beter zal gaan na de shockwavetherapie. Deze metingen vinden voor- en achteraf aan de shockwavetherapie plaats.

Mogelijke bijwerkingen en risico's

De mate van gevoeligheid is per persoon verschillend, in het algemeen wordt shockwavetherapie niet als pijnlijk ervaren. Shockwavetherapie vindt buiten het lichaam plaats, anders dan bij een botoxinjectie waarbij een naald het lichaam moet binnenkomen. Soms wordt de huid rondom het te behandelen gebied roder, maar deze verkleuring is tijdelijk van aard.

Wie komt er in aanmerking ?

Om in aanmerking te komen voor deze therapie benaderen wij mensen met een neurologische aandoening waarbij sprake is van spasticiteit.

Bij deze mensen is er **geen sprake** van een interne baclofenpomp, een bloedstollingsziekte, pacemaker of andere elektronische implantaten, metalen implantaten in het te behandelen gebied, kwaadaardige tumoren, infectie of ontsteking van het te behandelen huidgebied of zwangerschap.

INDIVIDUELE INFORMATIE

Mevr./dhr.

Uw revalidatiearts is: .....

Afspraak voor Lokale Spasticiteits Behandeling (LSB) op:

.....

Patiëntenservicebureau, 045 528 22 22 / helpdesk@adelantegroep.nl

De indicatie voor de LSB bij u is:

De voorgestelde vorm van LSB is:

Advies ten aanzien van auto rijden na de behandeling:

MEER INFORMATIE

Meer informatie over de verschillende behandel mogelijkheden is verkrijgbaar via uw behandelend arts bij Adelante. Onze medewerkers van het Patiëntenservicebureau kunnen een afspraak voor u maken. Ze zijn bereikbaar via 045- 528 22 22 keuze 4

KOSTEN

Spasticiteitsbehandelingen worden vergoed via uw zorgverkeraar, behoudens eigen risico.

VERWIJZING

U kunt zich voor een intake laten doorverwijzen door uw huisarts, specialist of revalidatiearts.

OVER ADELANTE

Adelante is een organisatie die ondersteuning biedt aan volwassenen en kinderen die te maken hebben met de gevolgen van een ziekte, aangeboren aandoening of ongeval. Ruim 1250 professionals, medewerkers en vrijwilligers verlenen die zorg vanuit diverse locaties verspreid over heel Limburg, inclusief de poliklinieken van een aantal ziekenhuizen.

Cliënten kunnen terecht voor medisch specialistische revalidatie, gehoor-, taal- en spraakproblemen, speciaal onderwijs, medische kindzorg, sport en arbeidsrevalidatie.

Adelante richt zich niet op de beperking maar op de mogelijkheden om door te kunnen gaan. Ons motto: haal het beste uit jezelf!

www.adelantegroep.nl

adelante

haal het beste uit jezelf

Zandbergsweg 111
6432 CC Hoensbroek
t 045 - 528 22 22